

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi maatilain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Maatilalakia (188/77) ehdotetaan muutettavaksi niin, ettei tilanpidon jatkaja jäisi enää kyseisen lain mukaisten toimenpiteiden ulkopuolelle vanhempiensa toimesta tapahtuneen maatilain pirstomisen takia, jos pirstomisesta on ennen tilan siirtymistä hakijalle kulunut vähintään viisi vuotta tai vähemmänkin, kun vanhemmat tai toinen heistä on sittemmin kuollut, ja pirstominen on johtunut pakottavista taloudellisista vaikeuksista. Niin ikään ehdotetaan maatilalakia muutettavaksi siten, että tulevalle tilanpidon jatkajalle voitaisiin myöntää maanostolainaa maatilain soveltuvan lisäalueen hankkimiseen asetuksella säädettävien edellytyksien silloinkin, kun hän yhdessä vanhempiensa tai jommankumman heistä kanssa omistaa kyseisen maatilain. Lisäksi ehdotetaan, että tulevalle tilanpidon jatkajalle voitaisiin antaa asetuksella säädettävien edellytyksien maanostolainaa määräosan hankkimiseen tilasta, johon hänen vanhemmillaan tai toisella heistä on osuus. Myös ehdotetaan, että eräin edellytyksien voitaisiin myöntää maanostolainaa puolisoitten omaisuuden osituksessa viljelijän maksettavaksi tulleen tasingon suorittamista varten.

Edellä mainitun lisäksi ehdotetaan, että maatilain mukaan voitaisiin myöntää irtaimistolainoja myös porojen samoin kuin maatalouden ohella harjoitettavassa poronhoidossa tarvittavan elottomankin irtaimiston hankkimiseen. Enintään viidessä vuodessa maksettavasta myyntihinnan käteismaksuosuudesta perittävä korko, joka nykyisin on seitsemän prosenttia, ehdotetaan sidottavaksi myyntihinnasta säännönmukaisin maksuehdoin takaisinmaksettavan osan korkoon siten, että se olisi viimeksi mainittua korkoa viisi prosenttiyksikköä suurempi, enintään kuitenkin Suomen Pankin perimän peruskoron suuruinen. Maatilain mukaisista saamisista irtisanomisen tapahduttua perittävää korkoa ehdotetaan niin ikään korotettavaksi sekä sidottavaksi se Suomen Pankin kulloinkin perimän peruskoron muutoksiin.

Ehdotetut muutokset on tarkoitettu saattamaan välittömästi lakiehdotuksen tultua hyväksytyksi.

YLEISPERUSTELUT

1. Maatilain pirstomista koskevien säännösten muuttaminen

1.1. Nykytilanne

Maatilain 4 §:n 1 momentin mukaan ei kyseisen lain mukaisia toimenpiteitä saa koh-

distaa pirstomisen kautta muodostuneen maatilain hyväksi, mikäli pirstominen on tapahtunut hakijan tai hänen vanhempiensa toimesta. Tätä pääsääntöä ei kuitenkaan lain 5 §:n mukaan sovelleta, milloin maatilasta on luovutettu tiluksia muihin kuin maa- tai metsätaloudellisiin tarkoituksiin eli käytettäväksi esimerkiksi ra-

kennuspaikkana, asunto- tai varastoalueena, soranottoaikkana tahi liike- tai teollisuustoimintaa varten.

Pääsäännöstä poiketen on maatilain 5 §:n mukaan tilasta mahdollista erottaa tiluksia maa- tai metsätaloudellisiin tarkoituksiin, mikäli erottamista ei ole pidettävä olosuhteet huomioon ottaen maatilain vastaisen käytön kannalta ilmeisen epätarkoituksenmukaisena. Siitä, milloin erottamisen on katsottava olevan epätarkoituksenmukaista, on määrätty tarkemmin maatilahallituksen ohjeilla. Niissä on otettu huomioon maatilain säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen perusteluissa ja eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan sen johdosta antamassa mietinnössä asiasta esitetyt lausumat.

Edellä mainittujen ohjeiden mukaan ei tilusajoituksen parantamistarkoituksessa tapahtunut etäällä talouskeskuksesta olevan pellon luovuttaminen lisäalueeksi toiseen maatalaan, johon se selvästi paremmin soveltuu, ole esteenä maatilain mukaisen tuen saamiselle. Myöskään ei ole pidetty esteenä tuen saamiselle sellaista maan luovutusta, jolla ei ole olennaista merkitystä asianomaisen maatilain elinkelpoisuudelle. Pienhköjen tilojen kohdalla on tällöin kuitenkin jo suhteellisen vähäisenkin alueen luovuttamisella katsottu olevan sanontunlainen merkitys.

Maatilain vastaisen käytön kannalta ei ole pidetty tarkoituksenmukaisena vaatia varsinkin metsän osalta niin suurien tilojen kokonaisuuden säilyttämistä, että niiden hankkimisen rahoittaminen muodostuisi ylivoimaiseksi tai kohtuuttoman vaikeaksi. Viimeksi mainittuja olosuhteita arvosteltaessa on otettu huomioon lainan hakijan taloudellinen asema ja maksuvalmius sekä maatilain hinta. Arvosteltaessa muutoin niiden olosuhteiden merkitystä, joissa pirstominen on tapahtunut, on huomiota kiinnitetty myös siihen, onko asianomainen henkilö voinut vaikuttaa pirstomiseen. Sen sijaan ei ole katsottu mahdolliseksi hyväksyä olennaista tilanosan luovuttamista, vaikka se olisikin aiheutunut pakottavista taloudellisista vaikeuksista. Jos luovutetun maan sijaan on sittemmin hankittu ilman valtion tukea vastaava sijainniltaan sopiva lisäalue, ei luovutusta ole enää tämän jälkeen pidetty maatilain pirstomisena.

Edellä selostettuja periaatteita on vastaavasti sovellettu myös alueiden ja tilanosuuksien pidättämiseen sukupolvenvaihdostilanteissa. Eloonjääneen vanhemman toimesta tapahtuva tilanosuuden pidätys on kuitenkin sallittu silloin,

kun hän ei vielä ole saavuttanut sukupolvenvaihdoseläkkeen saamiselle säädettyä ikärajaa.

Maatilain pirstomissäännöksiä on sovellettu niihin pirstomisiin, jotka ovat tapahtuneet lain voimaantulon eli 1.4.1977 jälkeen. Etuuden saantiin vaikuttavana pirstomisena ei ole kuitenkaan pidetty sellaista maatilain voimassaolokäytännön suorittamaa lohkomista tai halkomista, jonka perusteena on ollut ennen 1.4.1977 tapahtunut kirjalliseen tai vakiintuneeseen suulliseen sovintojakoon nojautunut maatilain tosiasiallinen jako.

1.2. Tavoitteet

Edellä kohdassa 1.1. selostettuja maatilain pirstomissäännöksiä ja niiden soveltamisohjeita voidaan pitää edelleenkin pääpiirteissään tarkoituksenmukaisina. Eräissä tilanteissa ovat lain säännökset osoittautuneet kuitenkin maatalouden rakennepoliittiset tavoitteet huomioon ottaen hyvinkin ankariksi. Näin on asian laita vanhempien toimesta ennen maatilain sukupolvenvaihdosta tapahtuneiden maan luovutusten kohdalla silloin, kun vanhemmat ovat joutuneet turvautumaan niihin pakottavista taloudellisista syistä. Maatilalain ehdotetaankin muutettavaksi niin, ettei sanotuista syistä vähintään viisi vuotta tai, jos vanhemmat tai toinen heistä on sittemmin kuollut, vähemmänkin aikaa ennen sukupolvenvaihdosta tapahtuneella maatilain pirstomisella olisi sinänsä vaikutusta etuuden saantiin.

Maatilain pirstomissäännökset sisältävät asian monitahoisuuden vuoksi vain yleisperiaatteet ja maatilahallituksen asiaksi on jäänyt ja edelleenkin jäisi tarkemmin määrittellä, milloin tilusten erottamisen maatilasta maa- ja metsätaloudellisiin tarkoituksiin on katsottava olevan lain 5 §:ssä tarkoitettulla tavalla tilain vastaisen käytön kannalta ilmeisen epätarkoituksenmukaista. Tarkoitus on täsmentää maatilahallituksen ohjeita ja samalla myös määrittellä maatilain erottamisen tilusten koon suhteen ne sovellutusperiaatteet, joita toistaiseksi tullaan sanottua seikkaa harkittaessa noudattamaan. Ohjeiden suuri merkitys huomioon ottaen hallitus katsoo aiheelliseksi saattaa niiden sisällön pääpiirteissään eduskunnan tietoon.

Tilusten erottamisen epätarkoituksenmukaista harkittaessa on tarkoitus asettaa toisiinsa nähden jonkin verran erilaiseen asemaan

toisaalta maataloudellisiin ja toisaalta metsätaloudellisiin tarkoituksiin tapahtuvat erottamiset. Tilusten erottamiseen maataloudellisiin tarkoituksiin on tarkoitus edelleenkin suhtautua ankarammin kuin erottamiseen metsätaloudellisiin tarkoituksiin.

Tilusten erottamista maatilasta maataloudellisiin tarkoituksiin ei ole tarkoitus sallia, ellei kysymys ole alunperin peltoalaltaan huomattavan suuresta maatilasta (yli 50 hehtaaria peltoa) taikka ellei erottaminen tapahdu lisäalueeksi luovuttajan lähisukulaisen, kuten esimerkiksi toisen lapsen ennestään omistamaan maatalaan. Viimeksi mainitussa tapauksessa edellytettäisiin lisäksi, että toimenpiteen kautta muodostuvat rakennetut maatilat, sikäli kuin kysymys ei olisi erikoismaatalouden harjoittamisesta, ovat kooltaan vähintään 30 muunnettua peltohehtaaria. Sellaisen metsämaan, jonka vuotuinen puuntuotto säännöllisessä kasvukunnossa on 17 m³ puuta, katsottaisiin vastaavan tällöin yhtä hehtaaria peltoa. Jos luovuttajalla on ollut itse asiassa kaksi rakennettua maatilaa, sallittaisiin niiden antaminen eri jatkajille.

Tilusten erottamista maatilasta metsätaloudellisiin tarkoituksiin luovuttajalle itselleen tai hänen lähisukulaiselleen ei ole tarkoitus pitää maatalan vastaisen käytön kannalta ilmeisen epätaroituksenmukaisena, mikäli jäljelle jäävä maatala on suuruudeltaan vähintään 30 muunnettua peltohehtaaria, josta metsämaan tulee edustaa vähintään viittä muunnettua peltohehtaaria eli 85 m³:n vuotuista puuntuottoa, ja mikäli erotettava metsämaa ei tuotoltaan muodosta tilan metsämaasta enempää kuin 25 prosenttia eikä koko tilasta enempää kuin 15 prosenttia. Maatala ei siten erottamisen kautta saisi muodostua pienemmäksi kuin 30 muunnettua peltohehtaaria. Edellytyksenä erottamiselle olisi lisäksi, että sitä voidaan pitää olosuhteet huomioon ottaen tarkoituksenmukaisena. Edellä mainittujen sääntöjen estämättä hyväksyttäisiin metsämaan erottaminen silloin, kun maatalaan jäävän metsämaan vuotuinen puuntuotto on vähintään 400 m³. Erottamista muille kuin luovuttajalle itselleen ja hänen lähisukulaisilleen ei sen sijaan tällöinkään hyväksyttäisi.

Edellä selostetuista sovellutusperiaatteista huolimatta olisivat edelleenkin hyväksyttäviä sellaiset tilusten erottamiset, jotka ovat tilusten sijoituksen parantamisen kannalta selvästi tarkoituksenmukaisia tai joilla on erittäin epäolennainen merkitys.

2. Maatilalain mukaisen lainoituksen kehittäminen

2.1. Tulevan tilanpidon jatkajan maanhankinnan lainoittamisen kehittäminen

Maatilalain 52 §:n 3 momenttiin lisättiin 18 päivänä heinäkuuta 1980 annetulla lailla (553/80) säännös, jonka mukaan maanostolainaa on voitu asetuksella tarkemmin säädetyin edellytyksin myöntää henkilölle, joka ei vielä omista maatilaa, sellaisen tilan tai alueen hankkimista varten, jota hän tulee viljelemään ja joka soveltuu lisäalueeksi hänen vanhenpiensa tai toisen vanhemmista omistamaan maatalaan. Mainitut tarkemmat säännökset tällaisen tulevalle tilanpidon jatkajalle annettavan maanostolainan myöntämisedellytyksistä sisältyvät maatala-asetuksen 44 §:ään (698/80, muut. 320/81). Kyseistä lainaa ei sanotun pykälän mukaan myönnetä pelkästään tai pääasiallisesti muuta kuin peltoa käsittävän tilan tai alueen hankkimiseen, ellei kysymys ole luopumiseläkelain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettusta myyntirajoitussitoumuksen alaisen maan luovutuksesta. Silmillä pitäen erityisesti kysymyksessä olevien peltojen salaojittamista tehtiin samalla maatilalain 52 §:n 2 momenttia muuttamalla mahdolliseksi myöntää perusparannuslainoja muillekin tiloille kuin varsinaisille maataloille.

Maatilalain 52 §:n 3 momentin säännös tulevan tilanpidon jatkajan maanhankinnan lainoittamisesta edellyttää, että asianomainen maatala on yksinomaan jatkajan vanhempien tai heistä toisen omistuksessa. Näin ollen ei lainaa voida myöntää, jos tuleva jatkaja jo omistaa osan kyseisestä maatilasta. Mainitussakin tilanteessa voidaan maanhankintaa kuitenkin pitää maatalan vastaisen käytön kannalta tarkoituksenmukaisena. Milloin maatilalla olisi lisäksi muitakin osaomistajia, kuten esimerkiksi hakijan sisaruksia, on sen sijaan tarkoituksenmukaisempaa, että sukupolvenvaihdos suoritetaan ensiksi taikka että maatalan yhteisomistajat hankkivat asianomaisen lisäalueen yhteisesti, jolloin lainan myöntämisen edellytykset myös tulevat harkittaviksi niiden säännösten mukaan, jotka koskevat lainan antamista useille henkilöille yhteisesti.

Maatilalain 52 §:n 3 momenttia tulisikin muuttaa niin, että henkilölle voitaisiin myöntää asetuksella säädettävien tarkemmin edellytyksien maanostolainaa maatalaan lisäalueeksi soveltuvan

maan hankkimista varten, vaikka hän yhdessä vanhempiansa tai heistä toisen kanssa omistaa kyseisen maatilaa. Asetuksella on tarkoitus sääntää, että tällaisessa tapauksessa olisi mahdollista lainoittaa pelkän metsäisämaankin hankintaa. Jos henkilö ei sen sijaan ennestään olisi asianomaisen maatilaa osaomistaja, tulaisiin edelleenkin edellyttämään pääasiallisesti peltomaata käsittävän maan hankintaa. Lainmuutos merkitsisi samalla myös sitä, että sen tarkoittamassakin tapauksessa olisi maanhankintalupa saannolle aina myönnettävä oikeudesta hankkia maata metsätalousmaata annetun lain 3 §:n 2 momentin 2 kohdan nojalla.

Milloin maatilaa omistaa useampi kuin yksi henkilö, jotka eivät ole aviopuolisoita, voi tilan tulevan sukupolvenvaihdoksen tai muutoinkin tilan vastaisen käytön kannalta olla tarkoituksenmukaista, että osuutensa tilasta myyvä tilanosakas ei luovutakaan sitä toiselle osaomistajalle vaan tämän sellaiselle lapselle, josta on tarkoitus tulla tilanpidon jatkaja. Koska hakija ei ennestään omista maatilaa eikä osuuttakaan maatilasta, ei sen paremmin maanosto- kuin sisäsuosuslainankaan myöntäminen hänelle ole maatilalain mukaan mahdollista. Lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että maanostolainaa voitaisiin asetuksella tarkemmin säädettyä edellytyksin myöntää määröosan hankkimiseen tilasta, johon henkilön vanhemmilla tai heistä toisella on osuus.

2.2. Puolisoiden omaisuuden osituksessa viljelijän maksettavaksi tulevan tasingon lainoittaminen

Avio- tai asumuseron jälkeen tapahtuvassa osituksessa viljelijän suorittavaksi rahassa tulleen tasingon maksamiseen ei voida myöntää maatilalain nojalla lainaa. Tasingon suorittamisvelvollisuus johtuu, milloin pesään kuuluu pääasiallisena omaisuutena maatila, tavallisesti siitä, että viljelijä omistaa kyseisen maatilaa kokonaan tai ainakin puolisoaan suuremman osan siitä. Hän joutuu itse asiassa "lunastamaan" osan ennestään omistamastaan tilasta tai tilanosasta. Käytännössä voidaan maatilalain mukainen lainoitus saada kuitenkin sitä tietä, että tasingon rahassa maksamisen sijasta tilalta muuttavalle puolisolalle annetaan osituksessa määröosa tilasta, jonka määröosan tämä sitten myy tilalle jäävälle puolisolalle. Viimeksi mainittu voi nimitt-

täin saada sisäsuosuslainaa määröosan hankkimiseen tilasta, josta hän ennestään omistaa osuuden.

Jotta lainanhakijat eivät joutuisi erilaiseen asemaan pelkästään sen mukaan, miten ositus on käytännössä toteutettu, ehdotetaan maatilalain muutettavaksi siten, että maanostolainaa voitaisiin myöntää tasingonkin suorittamista varten, sikäli kuin tasinko johtuu viljelijän yksinomaiseen omistukseen jääneen maatilaa tai sen osan arvosta.

2.3. Maatalouden ohella harjoitettavan porotalouden tukeminen irtaimistolainoin

Maatilalaki koskee sen 1 §:n 2 momentin mukaan porotaloutta, jos sitä harjoitetaan varsinaisen maatalouden ohella. Erityisistä porotalouden investointien tukimuodoista laki ei sisällä säännöksiä. Porotalouden investointeja on käytännössä sen sijaan tuettu porotilalain (590/69) nojalla. Maanosto-, sisäsuosus- ja rakennuslainoituksen sekä aikaisemman maankäyttölain (353/58) mukaan asuntoviljelytiloilla kysymykseen tulleiden muiden lainoitusmuotojen ohella on lainaa voitu porotilalain nojalla antaa porojen ja poronhoidossa tarvittavan irtaimiston hankkimista varten.

Viimeksi mainittua lainoitus-tukea ei kuitenkaan myönnetä porotilaa suuremmalle tilalle. Kun porotilalain mukaan tuettavaan tilaan saa kuulua maatalous- ja maatalouskelpoista maata vain poikkeustapauksessa yli neljä muunnettua peltotehtäviä, jäävät monet porotaloutta maatalouden ohella harjoittavat maatilat edellä tarkoitettujen irtaimistolainoituksen ulkopuolelle. Tämän epäkohdan korjaamiseksi ehdotetaan maatilalain muutettavaksi siten, että irtaimistolainaa voitaisiin sen nojalla myöntää paitsi maatalousirtaimiston myös porojen ja poronhoidossa tarvittavan elottoman irtaimiston hankkimiseen.

2.4. Myyntihinnan käteismaksuosuuden koron tarkistaminen

Lisäalueen, yhteismetsäosuuden ja maatilaa myyntihinnasta säännönmukaisiin maksuehdoihin maksettavan osan korko on maatilalain 68 §:n 1 momentin mukaan ensimmäisellä vyöhykkeellä

2, toisella vyöhykkeellä 3, kolmannella vyöhykkeellä 4 ja neljännellä vyöhykkeellä 5 prosenttia. Jos kysymys on pienehköstä maatilasta tai lisäalueen antamisesta suurehkolle maatilalle, mistä on tarkemmin säädetty maatala-asetuksen 91 §:ssä, on vastaava korko kuitenkin koko maassa edellisellä 2 ja jälkimmäisellä 7 prosenttia.

Maatilalain 64 §:n 2 momentin mukaan se osa lisäalueen, yhteismetsäosuuden ja maatalan myyntihinnasta, jota ei ole annettu säännönmukaisin maksuehdoin velaksi, on maksettava kauppakirjaa allekirjoitettaessa tai määrääjassa, joka ei saa olla viittä vuotta pitempi kaupantekopäivästä lukien. Mikäli sanottua myyntihinnan osaa ei makseta kauppakirjaa allekirjoitettaessa, on siitä maksettava 7 prosentin vuotuinen korko.

Viimeksi mainitun koron tulisi hallituksen mielestä nykyistä paremmin vastata yleistä luotonannon korkokantaa, kuitenkin samalla huomioon ottaen maan eriosissa sijaitsevien tilojen erilaisen velankantokyvyn. Tässä tarkoituksessa ehdotetaan, että vast'edes syntyvien myyntiluottojen käteismaksuosuuden korko määräytyisi siten, että se vastaisi säännönmukaisin maksuehdoin velaksi annetusta myyntihinnan osasta perittävää korkoa lisätynä viidellä prosenttiyksiköllä, enintään kuitenkin Suomen Pankin kulloinkin perimää peruskorkoa.

2.5. Irtisanottujen saamisten koron tarkistaminen

Milloin maan tai luoton saaja on luovuttanut toiselle osaksi tai kokonaan tilan tai alueen, jota rasittaa maatilalain mukainen valtion tai luottolaitoksen saaminen, voidaan saaminen tai osa siitä määrätä maatilalain 72 §:n nojalla heti korkoineen maksettavaksi, jollei saamisen säilyttämistä lain 2 §:n 1 momentin säännökset huomioon ottaen voida pitää tarkoituksenmukaisena. Maksettavaksi määrätystä pääomasta on suoritettava omistusoikeuden siirtymisen ajankohdasta kahdeksan prosentin suuruinen vuotuinen korko. Samansuuruinen korko on suoritettava myös lain 73 §:n mukaan silloin, kun saaminen tai osa siitä irtisanoaan kauppa- tai velkakirjaan otetun ehdon perusteella.

Edellä mainittu kahdeksan prosentin korko on huomattavasti tavanmukaisessa luotonannossa nykyisin perittäviä korkoja alhaisempi. Hallituksen mielestä ei ole tarkoituksenmukaista, että velallinen tosiasiallisesti saa vielä irtisanomisen tapahduttua erityistä korkoetua. Tämän vuoksi hallitus esittää mainittua korkoa korotettavaksi 10,25 prosentiksi eli sen koron suuruiseksi, jonka luottolaitos saa kokonaiskorkona maatilalain 57 §:n 2 momentin mukaan korkotukilainoista ja sen sitomista samalla sanotun kokonaiskoron tapaan Suomen Pankin perimän peruskoron muutoksiin.

3. Valmisteluvaiheet

Esitys on maatilahallituksen apuna toimivan maatilatalouden kehittämisrahaston neuvottelukunnan laatiman ehdotuksen mukainen.

4. Esityksen valtiontaloudelliset vaikutukset

Esitys ei aiheuta muutoksia valtion menoihin. Maatilalain mukaisia lainoja, joita ehdotettavat säännösmuutokset koskevat, myönnetään toisaalta maatilatalouden kehittämisrahaston varoista ja toisaalta valtion korkotuella luottolaitosten omista varoista. Tarkoituksena ei ole lakiehdotukseen sisältyvien uusien lainoituskohteiden vuoksi ehdottaa lisäystä valtion tulo- ja menoarviossa siirtona kehittämisrahastoon myönnettäviin varoihin eikä myöskään ehdottaa lisäystä tulo- ja menoarvion yhteydessä vahvistettavaan maatilatalouden korkotukilainojen myöntämisvaltuuteen.

Myyntihintojen velaksi annettavien käteismaksuosuuksien koron tarkistamista koskeva ehdotus merkitsisi lähivuosina vähitellen, kun näitä osuuksia syntyy noin 15 miljoonan markan edestä vuodessa, noin 1,5 miljoonan markan lisäystä maatilatalouden kehittämisrahaston vuotuisiin tuloihin. Irtisanottujen saamisten koron tarkistuksella ei sen sijaan ole sanottavaa merkitystä kehittämisrahaston tulojen kannalta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

4 §:n 2 momentti. Kyseiseen momenttiin lisättäisiin yleisperustelujen kohdassa 1.2. selostettu säännös siitä, ettei sanotun pykälän 1 momentissa säädettyä kieltoa, jonka mukaan maatilain mukaisia toimenpiteitä ei saa kohdistaa pirstomalla muodostuneen maatilan hyväksi, sovelleta hakijan vanhempien toimesta tapahtuneeseen pirstomiseen, mikäli siitä on ennen maatilan siirtymistä hakijan omistukseen kulunut vähintään viisi vuotta tai vähemminkin siinä tapauksessa, että vanhemmat tai toinen heistä on sittemmin kuollut, ja pirstominen on johtunut pakottavista taloudellisista vaikeuksista.

52 §:n 1 momentti. Irtaimistolainoja koskevaan kyseisen momentin 8 kohtaan tulisi yleisperustelujen kohdassa 2.3. tarkoitetun porotalouden tuen mahdollistamiseksi lisättäväksi maininta poroista ja poronhoidossa tarvittavasta elottomasta irtaimistosta. Viimeksi mainitulla tarkoitetaan lähinnä moottorikelkkaa ja siirrettävää poroaitaa. Näitä irtaimistolainoja tullaan antamaan vain poronhoitolaissa (444/48) tarkoitetulla poronhoitoalueella sijaitseville maailloille.

52 §:n 3 momentti. Tulevan tilanpidon jatkajan maanhankinnan lainoittamista tarkoittavaan kyseisen momentin 1 virkkeeseen tulisi lisättäväksi maininta siitä, että lainaa voitaisiin myöntää asetuksella tarkemmin säädettyä edellytyksin paitsi silloin, kun henkilön vanhemmat tai toinen vanhemmista omistaa maatilan, johon hankittava tila tai alue soveltuu lisäalueeksi, myös silloin, kun henkilö yhdessä heidän tai heistä toisen kanssa omistaa sanotun maatilan. Koska mainitussa tapauksessa on yleisperustelujen kohdassa 2.1. lausutun mukaisesti tarkoitus lainoittaa pelkän metsälisämaankin hankintaa, ehdotetaan kyseisestä 1 virkkeestä poistettavaksi siihen nykyisin sisältyvä edellytys lainan saajan ryhtymisestä viljelemään hankittavaa aluetta.

Niin ikään yleisperustelujen kohdassa 2.1. lausutun perusteella tulisi 52 §:n 3 momenttiin lisättäväksi uutena 2 virkkeenä säädös, jonka mukaan maanostolainaa voitaisiin asetuksella tarkemmin säädettyä edellytyksin myöntää myös yhden tai useamman määräosan hankki-

mista varten tilasta, johon hakijan vanhemmilla tai heistä toisella on osuus. Asetuksella on tarkoitus edellyttää, että maatala tulee määräosan hankinnan kautta hakijan ja hänen vanhempiensa tai heistä toisen yksinomaiseen yhteisomistukseen.

Kyseiseen 52 §:n 3 momenttiin ehdotetaan yleisperustelujen kohtaan 2.2. viitaten lisättäväksi uutena 3 virkkeenä säännös, jonka mukaan maatilahallitus voisi sallia maanostolainaa myönnettäväksi puolisoiden omaisuuden osituksessa viljelijän maksettavaksi tulleen tasingon suorittamista varten, sikäli kuin tasinko johtuu hänen yksinomaiseen omistukseensa jääneen maatilan tai sen osan arvosta. Koska kysymys siitä, milloin tasingon voidaan katsoa johtuvan kiinteistön arvosta, on usein vaikeasti ratkaistavissa, tulisi kyseistä lainaa antaa vain maatilahallituksen luvalla. Maatilan irtaimiston osuutta tasingosta ei lainoitettaisi.

Kysymyksessä olevan 3 momentin 4 virkkeeksi siirtyisi nykyisin momentin 2 virkkeenä oleva säännös yhteismetsän osakaskunnalle myönnettävästä maanostolainasta.

53 §:n 1 momentti. Edellä 52 §:n 3 momentin muutosten kohdalla tarkoitetuista uusista lainoituksikohteista tulisi maanostolainaa määräosan hankkimista varten tilasta, johon hakijan vanhemmilla tai heistä toisella on osuus, voida myöntää enintään 50 prosenttia luovutushinnasta eli enintään saman verran kuin henkilölle voidaan nykyisin myöntää maanostolainaa vanhempien maatalaan lisäalueeksi soveltuvan tilan tai alueen hankkimiseen. Sen sijaan tasingon maksamista varten ehdotetun maanostolainan prosentuaaliseksi enimmäismääräksi tulisi säätää 75 prosenttia eli sama määrä, mikä maanostolainoilla on pääsääntöisesti muutoinkin. Lain 53 §:n 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi sanotuissa suhteissa tarpeelliset lisäykset ja täsmennykset.

64 §:n 2 momentti. Edellä yleisperustelujen kohdassa 2.4. lausutun perusteella ehdotetaan momentin 2 virkettä muutettavaksi siten, että velaksi annetusta myyntihinnan käteismaksusuudesta perittävä korko, joka nyt on seitsemän prosenttia, tulisi vastaamaan säännönmukaisin maksuehdoin velaksi annetusta myynti-

hinnan osasta perittävää korkoa lisättyä viidellä prosenttiyksiköllä, enintään kuitenkin Suomen Pankin kulloinkin perimää peruskorkoa.

72 §. Kyseisen pykälän 2 virkkeessä nykyisin säädetty irtisanotun luoton kahdeksan prosentin korko ehdotetaan yleisperustelujen kohdassa 2.5. esitettyyn viitaten tarkistettavaksi sellaiseksi, että se vastaa Suomen Pankin kulloinkin perimää peruskorkoa lisättyä yhdellä prosenttiyksiköllä, mikä tällä hetkellä merkitsee

10,25 prosentin vuotuista korkoa. Korontarkistusta sovellettaisiin vast'edes syntyviin saamiin.

Voimaantulosäännös. Ehdotettavat lainmuutokset on tarkoitus saattaa voimaan heti lakiehdotuksen tultua hyväksytyksi.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

maatilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 18 päivänä helmikuuta 1977 annetun maatalain (188/77) 4 §:n 2 momentti, 52 §:n 1 momentin 8 kohta ja sanotun pykälän 3 momentti, 53 §:n 1 momentti, 64 §:n 2 momentti ja 72 §, sellaisina kuin niistä ovat 52 §:n 1 momentin 8 kohta 19 päivänä joulukuuta 1980 annetussa laissa (919/80) ja sanotun pykälän 3 momentti 18 päivänä heinäkuuta 1980 annetussa laissa (553/80) sekä 53 §:n 1 momentti 26 päivänä maaliskuuta 1982 annetussa laissa (228/82), näin kuuluviksi:

4 §

Edellä 1 momentissa säädettyä ei kuitenkaan sovelleta, ellei pirstominen ole tapahtunut hakijan tai hänen vanhempiensa toimesta. Vaikka se on tapahtunut hakijan vanhempien toimesta, ei sanotussa momentissa säädettyä sovelleta, mikäli pirstomisesta on ennen maatilain siirtymistä hakijan omistukseen kulu-
nut vähintään viisi vuotta tai vähemminkin, kun vanhemmat tai toinen heistä on sittemmin kuollut, ja pirstominen on johtunut pakottavista taloudellisista vaikeuksista.

52 §

Tämän lain nojalla voidaan myöntää lainaa:

8) maatalousirtaimiston, porojen tai poronhoidossa tarvittavan elottoman irtaimiston sekä turvetuotannossa tarvittavien koneiden ja laitteiden hankkimista varten (irtaimistolaina);

Maanostolainaa voidaan asetuksella tarkemmin säädettyinä edellytyksinä myöntää myös henkilölle, jonka vanhemmat tai toinen vanhemmista omistaa maatilain tai joka yhdessä vanhempiensa tai heistä toisen kanssa omistaa maatilain, sellaisen tilain tai alueen hankkimista varten, joka soveltuu tämän lain mukaan lisä-

alueeksi sanottuun maatalain. Niin ikään voidaan maanostolainaa asetuksella tarkemmin säädettyinä edellytyksinä myöntää yhden tai useamman määröosan hankkimista varten tilasta, johon hakijan vanhemmilla tai heistä toisella on osuus. Maatilainhallitus voi sallia maanostolainaa myönnettäväksi puolisoiden omaisuuden osituksessa viljelijän maksettavaksi tulleen tasingon suorittamista varten, mikäli kuin tasinko johtuu hänen yksinomaiseen omistukseensa jääneen maatilain tai sen osan arvosta. Lisäksi voidaan maanostolainaa myöntää myös yhteismetsän osakaskunnalle yhteismetsäosuuden tai metsätalouden harjoittamiseen soveltuvan maan hankkimista varten.

53 §

Maanostolainaa voidaan myöntää enintään 75 prosenttia 52 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuna omaisuuden luovutushinnasta tai 52 §:n 3 momentissa tarkoitettuna tasingon määrästä ja enintään 50 prosenttia viimeksi mainitussa momentissa tarkoitettuna omaisuuden hinnasta sekä sisarosuuslainaa enintään 75 prosenttia 52 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna omaisuuden luovutushinnasta. Milloin hakijana on ensimmäistä maatalainaan alle 35-vuotiaana hankkiva henkilö, saadaan lainoitetta-

vaan luovutushintaan, sen mukaan kuin maatalahallitus tarkemmin määrää, sisällyttää myös maatalousirtaimiston osuutta hinnasta. Sellaisen kaupan rahoittamiseen, jossa hankittavan omaisuuden, maatilataloudellisiin tarkoituksiin käytettynä, luovutushinta ilmeisesti ylittää paikkakunnan käyvän hinnan, ei maanosto- tai sisarosuuslainaa saa myöntää. Milloin kysymys on pellon käyvän hinnan arvioimisesta, on erityisesti otettava huomioon maan laatu ja sijainti, viljelyn kannattavuus paikkakunnalla sekä muut sen kaltaiset hintaan vaikuttavat seikat.

64 §

Se osa lisäalueen, yhteismetsäosuuden tai maatilan myyntihinnasta, jota ei ole annettu säännönmukaisin maksuehdoin velaksi, on maksettava kauppakirjaa allekirjoitettaessa tai määrääjässä, joka ei saa olla viittä vuotta pitempi kaupantekopäivästä lukien. Mikäli sanottua myyntihinnan osaa ei makseta kauppakirjaa allekirjoitettaessa, on siitä maksettava vuotuista

korkoa, joka vastaa säännönmukaisin maksuehdoin velaksi annetusta myyntihinnan osasta maksettavaa korkoa lisättynä viidellä prosenttiyksiköllä, enintään kuitenkin Suomen Pankin kulloinkin perimää peruskorkoa.

72 §

Milloin maan tai luoton saaja luovuttaa toiselle osaksi tai kokonaan tilan tai alueen, jota rasittaa tässä laissa tarkoitettu valtion tai luotolaitoksen saaminen, voidaan sanottu saaminen tai osa siitä määrätä heti korkoineen maksettavaksi, jollei saamisen säilyttämistä 2 §:n 1 momentin säännökset huomioon ottaen voida pitää tarkoituksenmukaisena. Maksettavaksi määrätystä pääomasta on suoritettava omistusoikeuden siirtymisen ajankohdasta lukien vuotuista korkoa, joka vastaa Suomen Pankin kulloinkin perimää peruskorkoa lisättynä yhdellä prosenttiyksiköllä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

Helsingissä 8 päivänä huhtikuuta 1982

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Jarmo Wablström*

Laki**maatilalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 18 päivänä helmikuuta 1977 annetun maatilalain (188/77) 4 §:n 2 momentti, 52 §:n 1 momentin 8 kohta ja sanotun pykälän 3 momentti, 53 §:n 1 momentti, 64 §:n 2 momentti ja 72 §, sellaisina kuin niistä ovat 52 §:n 1 momentin 8 kohta 19 päivänä joulukuuta 1980 annetussa laissa (919/80) ja sanotun pykälän 3 momentti 18 päivänä heinäkuuta 1980 annetussa laissa (553/80) sekä 53 §:n 1 momentti 26 päivänä maaliskuuta 1982 annetussa laissa (228/82), näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

4 §

Edellä 1 momentissa säädettyä ei kuitenkaan sovelleta, ellei pirstominen ole tapahtunut lainan hakijan tai hänen vanhempiansa toimesta.

52 §

Tämän lain mukaan voidaan myöntää lainaa:

8) maatalousirtaimiston sekä turvetuotannossa tarvittavien koneiden ja laitteiden hankkimista varten (irtaimistolainaa);

Maanostolainaa voidaan asetuksella tarkemmin säädettävien edellytyksin myöntää myös henkilölle, jonka vanhemmat tai toinen vanhemmista omistaa maatilaa, sellaisen tilan tai alueen hankkimista varten, jota lainan saaja tulee viljelemään ja joka soveltuu tämän lain mukaan lisäalueeksi sanottuun maatalaan. Maanostolainaa voidaan myöntää myös yhteismetsän osakaskunnalle yhteismetsäosuuden tai metsätalouden harjoittamiseen soveltuvan maan hankkimista varten.

Ehdotus

4 §

Edellä 1 momentissa säädettyä ei kuitenkaan sovelleta, ellei pirstominen ole tapahtunut hakijan tai hänen vanhempiansa toimesta. *Vaikka se on tapahtunut hakijan vanhempien toimesta, ei sanotussa momentissa säädettyä sovelleta, mikäli pirstomisesta on ennen maatilaa siirtymistä hakijan omistukseen kulu- nut vähintään viisi vuotta tai vähemmänkin, kun vanhemmat tai toinen heistä on sittemmin kuollut, ja pirstominen on johtunut pakottavista taloudellisista vaikeuksista.*

52 §

Tämän lain nojalla voidaan myöntää lainaa:

8) maatalousirtaimiston, porojen tai poronhoidossa tarvittavan elottoman irtaimiston sekä turvetuotannossa tarvittavien koneiden ja laitteiden hankkimista varten (irtaimistolainaa);

Maanostolainaa voidaan asetuksella tarkemmin säädettävien edellytyksin myöntää myös henkilölle, jonka vanhemmat tai toinen vanhemmista omistaa maatilaa tai joka yhdessä vanhempiensa tai heistä toisen kanssa omistaa maatilaa, sellaisen tilan tai alueen hankkimista varten, joka soveltuu tämän lain mukaan lisäalueeksi sanottuun maatalaan. Niin ikään voidaan maanostolainaa asetuksella tarkemmin säädettävien edellytyksin myöntää yhden tai useamman määräosan hankkimista varten tilasta, johon hakijan vanhemmilla tai heistä toisella on osuus. Maatilahallitus voi sallia maanostolainaa myönnettäväksi puolisoiden omaisuuden osituksessa viljelijän maksettavaksi tulleen tasingon suorittamista varten, sikäli kuin tasinko johtuu hänen yksinomaiseen omistukseensa jääneen maatilaa tai sen osan

Voimassa oleva laki

Ehdotus

53 §

Maanostolainaa voidaan myöntää enintään 75 prosenttia 52 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun omaisuuden luovutushinnasta ja enintään 50 prosenttia 52 §:n 3 momentissa tarkoitetun omaisuuden hinnasta sekä sisarosuuslainaa enintään 75 prosenttia 52 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun omaisuuden luovutushinnasta. Milloin hakijana on ensimmäistä maatilaansa alle 35-vuotiaana hankkiva henkilö, saadaan lainoitettavaan luovutushintaan, sen mukaan kuin maatilahallitus tarkemmin määrää, sisällyttää myös maatalousirtaimiston osuutta hinnasta. Sellaisen kaupan rahoittamiseen, jossa hankittavan omaisuuden, maatilataloudellisiin tarkoituksiin käytettynä, luovutushinta ilmeisesti ylittää paikkakunnan käyvän hinnan, ei maanosto- tai sisarosuuslainaa saa myöntää. Milloin kysymys on pellon käyvän hinnan arvioimisesta, on erityisesti otettava huomioon maan laatu ja sijainti, viljelyn kannattavuus paikkakunnalla sekä muut sen kaltaiset hintaan vaikuttavat seikat.

64 §

Se osa lisäalueen, yhteismetsäosuuden tai maatilan myyntihinnasta, jota ei ole annettu säännönmukaisin maksuehdoin velaksi, on maksettava kauppakirjaa allekirjoitettaessa tai määräjassa, joka ei saa olla viittä vuotta pitempi kaupantekopäivästä lukien. Mikäli sanottua myyntihinnan osaa ei makseta kauppakirjaa allekirjoitettaessa, on siitä maksettava seitsemän prosentin vuotuinen korko.

72 §

Milloin maan tai luoton saaja luovuttaa toiselle osaksi tai kokonaan tilan tai alueen, jota rasittaa tässä laissa tarkoitettu valtion tai

53 §

Maanostolainaa voidaan myöntää enintään 75 prosenttia 52 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun omaisuuden luovutushinnasta tai 52 §:n 3 momentissa tarkoitetun tasingon määräästä ja enintään 50 prosenttia viimeksi mainitussa momentissa tarkoitetun omaisuuden hinnasta sekä sisarosuuslainaa enintään 75 prosenttia 52 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun omaisuuden luovutushinnasta. Milloin hakijana on ensimmäistä maatilaansa alle 35-vuotiaana hankkiva henkilö, saadaan lainoitettavaan luovutushintaan, sen mukaan kuin maatilahallitus tarkemmin määrää, sisällyttää myös maatalousirtaimiston osuutta hinnasta. Sellaisen kaupan rahoittamiseen, jossa hankittavan omaisuuden, maatilataloudellisiin tarkoituksiin käytettynä, luovutushinta ilmeisesti ylittää paikkakunnan käyvän hinnan, ei maanosto- tai sisarosuuslainaa saa myöntää. Milloin kysymys on pellon käyvän hinnan arvioimisesta, on erityisesti otettava huomioon maan laatu ja sijainti, viljelyn kannattavuus paikkakunnalla sekä muut sen kaltaiset hintaan vaikuttavat seikat.

64 §

Se osa lisäalueen, yhteismetsäosuuden tai maatilan myyntihinnasta, jota ei ole annettu säännönmukaisin maksuehdoin velaksi, on maksettava kauppakirjaa allekirjoitettaessa tai määräjassa, joka ei saa olla viittä vuotta pitempi kaupantekopäivästä lukien. Mikäli sanottua myyntihinnan osaa ei makseta kauppakirjaa allekirjoitettaessa, on siitä maksettava vuotuista korkoa, joka vastaa säännönmukaisin maksuehdoin velaksi annetusta myyntihinnan osasta maksettavaa korkoa lisättyinä viidellä prosenttiyksiköllä, enintään kuitenkin Suomen Pankin kulloinkin perimää peruskorkoa.

72 §

Milloin maan tai luoton saaja luovuttaa toiselle osaksi tai kokonaan tilan tai alueen, jota rasittaa tässä laissa tarkoitettu valtion tai

Voimassa oleva laki

luottolaitoksen saaminen, voidaan sanottu saaminen tai osa siitä määrätä heti korkoineen maksettavaksi, jollei saamisen säilyttämistä 2 §:n 1 momentin säännökset huomioon ottaen voida pitää tarkoituksenmukaisena. Maksettavaksi määrätystä pääomasta on suoritettava omistusoikeuden siirtymisen ajankohdasta lukien kahdeksan prosentin suuruinen vuotuinen korko.

Ehdotus

luottolaitoksen saaminen, voidaan sanottu saaminen tai osa siitä määrätä heti korkoineen maksettavaksi, jollei saamisen säilyttämistä 2 §:n 1 momentin säännökset huomioon ottaen voida pitää tarkoituksenmukaisena. Maksettavaksi määrätystä pääomasta on suoritettava omistusoikeuden siirtymisen ajankohdasta lukien *vuotuista korkoa, joka vastaa Suomen Pankin kulloinkin perimää peruskorkoa lisätynä yhdellä prosenttiyksiköllä.*

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

